

Sygnatura akt I C 1524/20

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Konin, dnia 26-05-2021 r.

Sąd Rejonowy w Koninie I Wydział Cywilny w następującym składzie:

Przewodniczący: sędzia Grażyna Ratajczyk

Protokolant: p.o. sekr. sąd. Adrianna Piekarska

po rozpoznaniu w dniu 26-05-2021 r. w Koninie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością z siedzibą w W.

przeciwko E. B.

o zapłatę

1. oddała powództwo;

sędzia Grażyna Ratajczyk

UZASADNIENIE

Powód (...) Sp. z o.o. z siedzibą w W. w dniu 24 listopada 2020 r., wnosząc o zasądzenie od pozwanego E. B. kwoty 3182,02 zł z odsetkami umownymi w wysokości odsetek maksymalnych za opóźnienie określonych w art. 481 § 2¹ Kodeksu cywilnego, tj. dwukrotności odsetek ustawowych za opóźnienie od dnia 25.07.2020r.

Ponadto powód wniósł o zasądzenie od pozwanego kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego.

W uzasadnieniu pozwu powód wskazał, że wierzytelność dochodzona pozwem wynika z umowy pożyczki (...) zawartej w dniu 18-12-2018 r. pomiędzy pozwanym a pożyczkodawcą (...) Spółka z o.o.. Powód podał, że na mocy tej umowy pożyczkodawca zobowiązał się udostępnić kwotę pożyczki w wysokości 2200zł na czas określony w umowie, a pożyczkobiorca zobowiązał się do zwrotu kwoty pożyczki na warunkach określonych w umowie, a nadto prowizji w wysokości 431,00zł i odsetek kapitałowych w wysokości 27,12 zł. Powód wskazał, że pozwany nie wywiązał się z umowy pożyczki, a na kwotę dochodzoną pozwem składają się:

- 2631,00zł z tytułu niespłaconego kapitału pożyczki oraz prowizji;
- 27,12 zł z tytułu sumy niespłaconych odsetek kapitałowych;
- 523,90 zł z tytułu sumy skapitalizowanych odsetek za opóźnienie.

Powód pierwotnie złożył pozew w dniu 25 lipca 2020 r. w elektronicznym postępowaniu upominawczym, które postanowieniem z dnia 17.09.2020 r. zostało umorzone na skutek skutecznego wniesienia przez pozwanego sprzeciwu od nakazu zapłaty i utraty mocy nakazu zapłaty wydanego w tym postępowaniu.

Powód podniósł, że w dniu 20.02.2019 r. została zawarta umowa sprzedaży wierzytelności przysługującej (...) Spółka z o.o. wobec pozwanego na rzecz D. W. (...). Z kolei powód w dniu 10.10.2019 r. zawarł umowę cesji z D. W. (...),

na mocy której stał się następcą prawnym, a tym samym uprawnionym do występowania z wszelkimi roszczeniami przysługującymi Cedentowi względem pozwanego.

Pozwany E. B. wniósł o oddalenie powództwa w całości wskazując, iż był dłużnikiem jedynie z pożyczki z kodem (...) z dnia 30-04-2018 r. na kwotę 2200,00zł. Przedłożył wydruk historii z rachunku bankowego potwierdzającego, iż od (...) Spółka z o.o. otrzymał wypłatę pożyczki w kwocie 2200,00zł w dniu 30.04.2018 r. oraz, że tytułem spłaty tej pożyczki przełał wierzycielowi następujące kwoty: 658,12 zł w dniu 14.06.2018 r., 661,18 zł w dniu 01.08.2018 r., 658,12 zł w dniu 17.09.2018 r., 658,12 zł w dniu 02.11.2018 r., 658,12 zł w dniu 18.12.2018 r. oraz 472,77 zł w dniu 20.01.2021 r.

W piśmie z dnia 09.04.2021 r. powód wskazał, że pozwany każdorazowo dokonując refinansowania swojego pierwotnego zobowiązania zawierał nową umowę pożyczki.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny.

W dniu 20.02.2019 r. (...) Sp. z o.o. z siedzibą w B. i D. W. (...) zawarli umowę cesji wierzytelności Nr (...) (...), w której w załączniku nr 1 pod poz. (...)wskazany został klient (...), umowa z dnia 18.12.2018 r. na kwotę 2200zł plus koszty – łącznie 2676,47 zł.

dowód: umowa z dnia 20.02.2019 r. wraz z załącznikiem, k. 31-37

W dniu 10.10.2019 r. powód jako Kupujący i D. W. (...) z siedziba w T. jako Sprzedający zawarli umowę sprzedaży wierzytelności w której załączniku nr 1 pod poz. (...) wskazany został Id klienta (...) oraz umowa z dnia 18.12.2018 r. nr (...) dług w łącznej kwocie 2900,77zł, w tym oryginalny kapitał pożyczki 2200,00zł.

dowód: umowa sprzedaży wierzytelności z dnia 10.10.2019 r. k. 19-30

Powód przedłożył do akt sprawy wydruki umów pożyczek refinansujących nr (...) z dnia 02-11-2018 r. oraz nr (...) z dnia 18-12-2018 r. Żaden z wydruków nie zawiera podpisu pozwanego, Umowa wskazywana przez powoda w umowach przelewu wierzytelności nr (...) jako kwotę główną pożyczki wskazuje 2658,12zł, a nadto 458,12zł, 27,12 zł i 0,01zł. Nadto powód dołączył potwierdzenie dokonania przez powoda przelewu kwoty 658,12zł z opisem „refinansowanie pożyczki (...), wydruk karty klienta (...) z danymi pozwanego oraz historii rachunku (...). Historie rachunku bankowego jako zawierające jedynie daty operacji, bez jakichkolwiek innych danych nie posiadają żadnej mocy dowodowej.

Nadto powód załączył wydruki wezwań do zapłaty kierowane na adres pozwanego S. (...) (...)-(...) K. – bez potwierdzenia ich doręczenia pozwanemu oraz zawiadomienie o przelewie wierzytelności z dnia 16.10.2019 r. adresowane na adres pozwanego.

Dowody: umowy z dnia 02.11.2018 r. i 18.12.2018, potwierdzenie przelewu z dnia 18.12.2018 r., wydruki, wezwania, zawiadomienie k. 38-59/

Jak wynika z dokumentów załączonych przez pozwanego do odpowiedzi na pozew (...) Spółka z o.o. z dnia 30-04-2018 r. wypłaciła pozwanemu kwotę 2200,00zł tytułem pożyczki zgodnie z kodem rejestracji (...). Pozwany przedłożył wydruk historii z własnego rachunku bankowego potwierdzającego, iż dokonał na rzecz (...) Spółka z o.o. wpłat w łącznej wysokości 3293,66zł w okresie od 30-04-2018 do 17.02.2020 r. (658,12 zł w dniu 14.06.2018 r., 661,18 zł w dniu 01.08.2018 r., 658,12 zł w dniu 17.09.2018 r., 658,12 zł w dniu 02.11.2018 r., 658,12 zł w dniu 18.12.2018 r.) oraz 472,77 zł w dniu 20.01.2021 r., tj. łącznie **3 766,43 zł**

Dowód: historie rachunku bankowego pozwanego /k.75-77/

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie dokumentów dołączonych do akt sprawy. Należy wskazać, iż nie jest obowiązkiem Sądu poszukiwanie dowodów z urzędu, a działanie sądu z urzędu może prowadzić do naruszenia

prawa do bezstronnego sądu i odpowiadającego mu obowiązku przestrzegania zasady równego traktowania stron (por. wyrok SN z 12.12.2000 r., V CKN 175/00, OSP 2001/7-8/116, uchwała składu 7 sędziów SN z 19.05.2000 r. III CZP 4/00, OSNC 2000/11/195). Postępowanie cywilne jest bowiem postępowaniem kontradiktoryjnym, gdzie aktywność dowodowa obciąża strony procesu. Wszelkie działania Sądu z urzędu mogłyby być poczytane jako naruszające zasadę równych praw stron gdyż w istocie rzeczy prowadziłyby do faworyzowania jednej ze stron procesu na niekorzyść drugiej. W tej kwestii należy wskazać, na art. 3 k.p.c. czy art. 232 k.p.c. Możliwość podejmowania inicjatywny dowodowej przez sąd może mieć jedynie charakter wyjątkowy w sytuacji rażącej nierównowagi procesowej stron, gdy dany dowód jest niezbędny do rozstrzygnięcia, a strona sama z przyczyn wewnętrznych nie jest w stanie przejawiać inicjatywy dowodowej.

Stosownie do art. 232 k.p.c. strony są obowiązane wskazywać dowody dla stwierdzenia faktów, z których wywodzą skutki prawne. Ewentualne ujemne skutki nieprzedstawienia dowodu obciążają stronę, która nie dopełniła ciężącego na niej obowiązku (por. wyrok SN z 15.07.1999 r. I CKN 415/99 LEX 83805). Tym samym w tej samej sprawie na stronach może spoczywać obowiązek udowodnienia różnych okoliczności faktycznych w zależności od tego, jakie skutki prawne z nich poszczególne strony wywodzą. Należy również podkreślić, iż samo twierdzenie strony nie jest dowodem, a twierdzenie dotyczące istotnej dla sprawy okoliczności powinno być udowodnione przez stronę to twierdzenie zgłaszającą (por. wyrok SN z 22.11.2001 r. I PKN 660/00, Wokanda 2002/7-8/44).

Sąd postanowieniem z dnia 19.04.2021 r. zobowiązał stronę powodową do przedłożenia wniosku o refinansowanie, na jakie powód powołał się w piśmie z dnia 09.04.2021 r., umowy pożyczki wskazanej w pozwie podpisanej przez pozwanego. Powód w piśmie procesowym z dnia 05.05.2021 r. podtrzymał, iż przedmiotem niniejszego postępowania jest pożyczka z dnia 18.12.2018 r. o nr (...) mająca na celu refinansowanie pożyczki nr (...) z dnia 02.11.2018r. Nie przedłożył przy tym żadnych dowodów potwierdzających zawarcie przez pozwanego ww. umów, ani też potwierdzeń, że kwoty wskazane w tych pożyczkach zostały wypłacone pozwanemu, czy też przekazane w inny sposób – wg dyspozycji pozwanego.

Sąd zważył, co następuje:

Roszczenie strony powodowej nie zasługuje na uwzględnienie.

Podstawę prawną roszczenia strony powodowej w zakresie należności dochodzonej pozwem stanowi umowa pożyczki, przepisy ustawy o kredycie konsumenckim oraz odpowiednie przepisy k.c. dotyczące umowy pożyczki.

Sąd oddalając powództwo nie przyjął, aby warunkiem koniecznym dla zawarcia umowy pożyczki, do której znajdują zastosowanie przepisy ustawy z dnia 12 maja 2011 r. o kredycie konsumenckim, było zawarcie jej w formie pisemnej. Wprawdzie art. 29 ust. 1 u.k.k. stanowi, że umowa o kredyt konsumencki powinna być zawarta w formie pisemnej (chyba że odrębne przepisy przewidują inną szczególną formę), z tym że po pierwsze, w doktrynie uznaje się – m.in. przez wzgląd na art. 5 pkt 17 u.k.k. oraz art. 77³ k.c. – że wymóg ten jest zrealizowany nie tylko przy zastosowaniu formy dokumentu papierowego z własnoręcznymi podpisami, ale także w razie sporządzenia umowy na innym trwałym nośniku, a po drugie, forma pisemna jest zastrzeżona jedynie dla celów dowodowych i jej niedochowanie nie powoduje nieważności umowy (por. T. Czech, „Kredyt Konsumencki. Komentarz”. WKP 2018, kom. do art. 29).

W myśl art. 15 ustawy o kredycie konsumenckim istnieje możliwość zawarcia umów o kredyt konsumencki za pomocą środków komunikowania się na odległość np. przez internet, telefon. Przepis art. 60 k.c. stanowi, że z zastrzeżeniem wyjątków w ustawie przewidzianych, wola osoby dokonującej czynności prawnej może być wyrażona przez każde zachowanie się tej osoby, które ujawnia jej wolę w sposób dostateczny, w tym również przez ujawnienie tej woli w postaci elektronicznej. Zgodnie z art. 61 § 2 k.c. oświadczenie woli wyrażone w postaci elektronicznej jest złożone innej osobie z chwilą, gdy wprowadzono je do środka komunikacji elektronicznej w taki sposób, żeby osoba ta mogła zapoznać się z jego treścią.

W orzecnictwie przyjęto, że oświadczenie woli w postaci elektronicznej dokonywane on-line zostaje złożone z chwilą jego przejścia do systemu informatycznego prowadzonego i kontrolowanego przez odbiorcę, to jest w momencie

przyjęcia oświadczenia przez serwer odbiorcy i zarejestrowania na nim odpowiednich danych (zob. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 10.12.2003 r., V Cz 127/03). Jednakże brak wymogu formy pisemnej wynikający z art. 5 pkt 13 ustawy o kredycie konsumenckim oraz art. 60 k.c. nie zwalniał powoda od obowiązku i ciężaru wykazania, że pozwany przystąpił do umowy (tj. złożył oświadczenie woli o zawarciu umowy pożyczki). W świetle reguły ciężaru dowodu wynikającej z art. 6 k.c. powód był obowiązany w toku tego postępowania wykazać, że w jakikolwiek inny sposób pozwany złożył oświadczenie woli wyrażające zgodę na zawarcie umowy pożyczki na warunkach wynikających z umowy z dnia z dnia 18.12.2018 r. o nr (...).

W szczególności potwierdzeniem takim nie może być dokonana przez pozwanego wpłata kwoty 658,12 zł, gdyż pozwany posiadając zobowiązanie wobec pozwanego działał ze świadomością dokonania częściowej spłaty zobowiązania, nie zaś zawarcia kolejnej umowy pożyczki, zwłaszcza, że poprzednik prawny powoda, chcąc zawrzeć z pozwanym jako konsumentem umowę o znacznych skutkach finansowych dla pozwanego, winien go o tym poinformować w sposób wyraźny i zrozumiały. Z materiału dowodowego nie wynika, aby pozwany został poinformowany, że udzielana mu jest kolejna pożyczka na kwotę 2658,12 zł z opłatą 658,12 zł i odsetkami 27,12zł, której RRSO wynosi 363,81%. Sam powód zaś w uzasadnieniu pozwu wskazał, iż jego poprzednik prawny udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 2200zł, gdy tymczasem w umowie, w oparciu o którą powód domaga się zapłaty w niniejszym procesie widnieje kwota 2658,12zł.

Strona powodowa, domagając się od pozwanego zwrotu należności tytułem pożyczki winna udowodnić, że strony zawarły ważną umowę pożyczki, tj. że doszło do złożenia zgodnych oświadczeń woli stron mających na celu zawarcie tej konkretnej umowy pożyczki.

Tymczasem zdaniem Sądu powód nie przedłożył na etapie postępowania przed sądem pierwszej instancji dowodu potwierdzającego fakt skutecznego zawarcia z pozwanym umowy pożyczki na warunkach tam wskazanych. Za takowy wiarygodny dowód nie sposób uznać dokumentu o nazwie „umowa pożyczki refinansującej” nr (...) z dnia 18.12.2018r., w sytuacji, gdy bezspornym jest, iż dokument ten nie został podpisany przez pozwanego, a jednocześnie nic nie potwierdza tego, aby w inny sposób pozwany wyraził swoje oświadczenie woli akceptujące postanowienia tej umowy.

Pozwany konsekwentnie wskazywał, że nie wnioskował o dochodzoną pożyczkę ani nie zawierał umowy pożyczki załączonej do pozwu. Pozwany wskazał, że zawarł jedynie umowę pożyczki na kwotę 2200,00 zł w dniu 30.04.2018 r. i kwotę z tej umowy wraz z kosztami w całości spłacił, na potwierdzenie czego przedłożył potwierdzenia przelewów (k.75-77, 98-103).

Powód nie udowodnił, aby pozwany zwracał się o refinansowanie wcześniejszej pożyczki, by podejmował kroki w celu jej uzyskania ani by ostatecznie taką umowę zawarł.

Na uwagę zasługuje również fakt, że powód nie wykazał, aby kwoty wskazane w umowach załączonych do pozwu zostały pozwanemu, lub innemu podmiotowi w imieniu pozwanego przekazane. Tym samym wbrew twierdzeniom powoda nie można uznać za udowodnione dokonania przez powoda jakiegokolwiek refinansowania ewentualnej wcześniejszej pożyczki.

Do akt sprawy nie dołączono również dowodu doręczenia wezwań do zapłaty załączonych do pozwu, ani zawiadomienia o cesji wierzytelności. Tym samym należało dać wiarę twierdzeniom pozwanego, iż pism tych nigdy wcześniej nie otrzymał.

Zebrany w sprawie materiał dowodowy nie pozwolił zatem na uwzględnienie powództwa, które podlegało oddaleniu .

Podkreślenia wymaga również, że powód jest przedsiębiorcą, a w przedmiotowej sprawie działa za pośrednictwem fachowego pełnomocnika. Mimo zobowiązania sądu nie przedstawił żądanych dokumentów potwierdzających zawarcie umowy, istnienie zobowiązania i wysokość roszczenia, co uniemożliwiło zweryfikowanie tych okoliczności. Tymczasem to powoda obciążały skutki powyższego zaniechania (art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c.).

Na marginesie należy również wskazać, że niezależnie od ww. przesłanek oddalenia powództwa Sąd uznał, iż umowy pożyczki załączone do pozwu (nawet gdyby uznać, że zostały przez pozwanego zawarte) byłyby nieważne z uwagi na stosowanie mechanizmu zawierania umów pożyczek przez podmioty ściśle ze sobą powiązane, mającego na celu obejście przepisów prawa, w tym art. 36a i 36c ustawy o kredycie konsumenckim stanowiącego o limicie kosztów pozaodsetkowych. Biorąc pod uwagę zgromadzony materiał dowodowy należy uznać, iż stworzono nieuczciwy mechanizm refinansowania, albowiem celem umowy refinansującej jest uzasadnianie kolejnych opłat pobieranych od konsumenta. Zdaniem Sądu w okolicznościach niniejszej sprawy trudno dopatrzeć się odrębności umów pożyczek powołanych w pozwie, przy czym zgromadzony materiał dowodowy nie pozwala ustalić do końca przez kogo i z jakimi podmiotami prawnymi zostały one zawarte. Taki mechanizm refinansowania jako rażąco naruszający interes konsumenta oraz sprzeczny z dobrymi obyczajami stanowi niedozwolone klauzule, o których mowa w art. 385¹ k.c. Ponadto taki mechanizm zawierania umów pożyczek refinansujących, w tym ponowne naliczanie opłat (prowizji) należy uznać za sprzeczny z zasadami współżycia społecznego, przy czym jest to sposób na obejście przepisu art. 36c ustawy o kredycie konsumenckim, zgodnie z którym w przypadku udzielenia przez kredytodawcę konsumentowi, który nie dokonał pełnej spłaty kredytu, kolejnych kredytów w okresie 120 dni od dnia wypłaty pierwszego z kredytów: całkowitą kwotą kredytu, dla celów ustalenia maksymalnej wysokości pozaodsetkowych kosztów kredytu, o której mowa w art. 36a, stanowi kwota pierwszego z kredytów, a pozaodsetkowe koszty kredytu obejmują sumę pozaodsetkowych kosztów wszystkich kredytów udzielonych w tym okresie.

Należy wziąć również pod uwagę, że zgodnie z Dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2008/48/WE z dnia 23 kwietnia 2008 r. w sprawie umów o kredyt konsumencki oraz uchylająca dyrektywę Rady 87/102/EWG z dnia 23 kwietnia 2008 r. (Dz.Urz.U.E.L Nr 133, str. 66) konsumentom powinno zapewnić się ochronę przed nieuczciwymi lub wprowadzającymi w błąd praktykami, zgodnie z dyrektywą 2005/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 11 maja 2005 r. dotyczącą nieuczciwych praktyk handlowych stosowanych przez przedsiębiorstwa wobec konsumentów na rynku wewnętrznym (Dyrektywa o nieuczciwych praktykach handlowych).

Mając zatem na uwadze powyższe okoliczności i całokształt okoliczności sprawy, na podstawie art. 720 k.c. a contrario w zw. z art. 6 k.c., Sąd w pkt 1. Wyroku oddalił powództwo.

Pozwany nie poniósł w sprawie kosztów procesu, dlatego Sąd odstąpił od orzekania o kosztach procesu, które w całości obciążają powoda jako stronę przegrywającą proces.

Sędzia Grażyna Ratajczyk